UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyanthea, In Libros XX. Dispertita

Dominicus

Francofurti, 1613

Familia

urn:nbn:de:hbz:466:1-97211

Visual Library

Familia.

¶ DEFINITIO ET ETYMOL.

FAMILIAE appellatione comprehenduntur tam liberi quam ſerui vtriuſque ſexus, vnius quem familiæ Dominum, vel patremfamilias, iuri ſubiecti. Græc. οἶκος, domus, familia: οἱ ἐνοίκοι, οἰκέται, domeſtici, famuli: Apud antiquiſſimos, quorundam ſententia, famelia & familia dicebatur, tantumque de ſeruis: ab Oſca dictione famel, vel famul, qua illi ſeruum appellabant, teſte Feſto & Nonio Marcello, cap. 2. qui Ennium citat libr. 8. vbi hæc *Mortalem ſummum fortuna repente reddidit, vt ſummo regno famul optimus eſſet.* Paulatim inualuit vſus vt familiæ nomine liberi, & quicunq; ſub vnius patrisfamiliâs iure viuerent, comprehenderentur. Tranſlata vox deinde ad eos qui ſunt ex eadem cognatione, vt Cæſarum familia, &c. Sueton. in Nerone: Ex gente Domitia duæ familiæ claruerunt. Coruinorum & Ænobarborum, Familia enim pro ſecta ſumitur, vt apud Ciceronem, Peripateticorum familia, huius nominis ſignificationem latiorem vide apud Paulum Iuriſc. l. Pronunciatio, ff. de verb. ſignif. apud veteres frequenter occurrunt familiaria ſepulchra, familiares Lares, familiaria fulmina, &c. familiares etiam pro amicis, contubernalibus, neceſſariis, domeſticis & familiæ membris.

Hebræi domum, ædes, domicilium, & Synecdochicè familiam, quæ domo continetur, *Baÿth* appellant. *Beth*, domus. Familiæ cura commendatur, *Prouerb.* 27.23. & 31.15. & *c.* 1. *Tim.* 5.8. familiæ ſuæ doctor fuit Abraham patriarcha. *Gen.* 18.19.

¶ SENTENTIAE VETERVM.

Familia, quæ cœtus eſt cognationis, diſſimilibus ſui partibus componitur, & ad patremfamiliâs veluti optimum ſe refert, & concordiam, vtpote commune bonum molitur. Callicratidas Pythagor. apud *Stob. ſerm.* 83.

Omnis familia, tanquam pſalterium tribus iſtis indiget, apparatu, concinnitate, & contrectatione ſiue vſu muſico. *ibid.*

Familiaris hominum ordinis partes ſunt tres: prima imperat, vt maritus: ſecunda paret, vt vxor: tertia auxiliaris eſt, nempe liberi ex illis nati. *ibid.* Accedunt ſerui, &c.

Noſtri maiores omnem dominis inuidiam, omnem contumeliam ſeruis detrahentes, dominum patremfamiliâs, ſeruos familiares vocabant. *Senec. epiſt.* 47. *Macrob. lib.* 1. *c.* 2.

Coniuges & liberi in exercitu ſunt militibus hortamenta victoriæ, vel pulſis pudor. *Tacit. hiſt. lib.* 4.

In confeſſo illud eſt præſtantiorem ciuili nullam virtutem in hominem cadere. Huius autem partem non exiguam eſſe In rei familiaris adminiſtratione poſitam plerique fatentur. Ciuitas enim corpus quoddam ex familiis conflatum cum ſit, & quaſi ſumma earum, ita demum valida eſt reſpublica, ſi priuatim res ciuium bene habeant. *Plut. in compar. Ariſtidis & Catonis.*

Heſiodus nos ad iuſtitiam cum rei familiaris cura coniungendam eſt cohortatus, ignauiam, & iniuſtitiæ cauſam traducens. Rectè & hæc Homerus cecinit.

Non operis etenim mihi frugiferiue laboris
Augendæq; rei, quæ dulcia pignora aluntur,
Cura fuit: ſtudium lembis remiſq; dicaram,
Semper & horriferi ludum Mauortis amabam,
Spiculaq; & leues haſtas, Volucreſq; ſagittas.

Oſtendit enim eos quibus rei familiaris ſtudium, iniuſtis rebus victum ſuum quærere. *ibid.*

Domum ſuam coercere pleriſque haud minus eſt, quam prouinciam regere. *Tacit. in vita Agricolæ.*

Vide Oeconomia.

Familiaritas.

¶ DEFINITIO ET ETYMOLOGIA.

FAMILIARITAS, συνήθεια, conſuetudo ipſa inter familiares & amicos. *Cicero de Amic.* Accepimus à patribus maximè memorabilem. C. Lælii & P. Lælii familiaritatem. *Terentius in Heaut.* Mihi magna cum eo iam inde vſque à pueritia ſemper fuit familiaritas.

¶ SENTENTIAE BIBLICAE.

Cum potentioribus vitanda.

Quando ſedebis vt comedas cum principe, diligenter attende quæ appoſita ſunt ante faciem tuam, & ſtatue cultrum in gutture tuo, &c. *Prouerb.* 23. *v.* 1. 2. 3.

Aduocatus à potentiore, diſcede, ex hoc enim magis te aduocabit. Ne improbus ſis, ne impingueris, & ne longe ſis ab eo, ne eas in obliuionem. *Eccl.* 13.

Inhoneſta.

Subtrahe pedem tuum de domo proximi tui, ne quando ſatiatus oderit te. *Prouerb. cap.* 25. *v.* 19.

Domum fratris tui ne ingrediaris in die affli[...]

Pes fatui facilis in domum proximi, & homo peri[...]tur à perſona potentis. *Eccl.* 21.

Stultus à feneſtra reſpiciet in domum: vir autem [...] ſtabit. *ibid.*

Stultitia hominis auſcultare per oſtium, & pruden[...] contumelia. *ibid.*

¶ APOPHTHEGMATA.

Lacides accerſitus ab Attalo Rege, reſpondit, ima[...] eſſe ſpectandas. Innuens arctam aſſiduamque famil[...] minuere virtutis admirationem. *Laert. lib.* 4. *c.* 8.

Cato Vticenſis Munatio quærenti, quod in Cypro C[...]ens, parum ciuiliter repulſus eſſet, quum nihil eſſet [...]tus cum Canidio fabularetur: ſic ſe purgauit Cato, [...] iuxta Theophraſti ſententiam, nimia amicitia cauſ[...]daret odio. *lib.* 5. *apoph.*

Ea vis eſt conſuetudinis cum amicis atque conſu[...] maieſtatem deprimere valeat: & in familiaritatibus [...]tas, quæ ad gloriam requiritur, vox poteſt. At in eo qu[...] ſit præditus, ea pulcherrima videntur, quæ maxime a[...] quicquam in viro bono exteri mirantur, quantum d[...]tidianæ vitæ rationem. *Plut. in Pericle.*

¶ SIMILITVDO.

Anonymus. Vina non modo ſoli ſui referunt ſ[...] etiam arborum aut fruticum vicinorum. Ita non [...]mus eos, vnde progeniti ſumus, ſed & eos quorum [...] ſumus vſi. *in Simil.*

Vide Amicitia & Amicus.

Faſtidium.

¶ DEFINITIO. ET ETYMOL.

FASTIDIVM, Græce κόρος, ε, ὁ, & κορία, ſaturo di[...]tem faſtidium à faſtu. Eſt autem faſtidire prop[...] quodam contemnere. *Virg.*

Inuenies alium, ſi te faſtidit Amyntas.

Sumitur & faſtidio pro ſtomachor: à quo fit faſtid[...] faſtidium afferens: & faſtidioſe aduerbium, hoc eſt, [...]teres etiam faſtibiliter dicebant.

¶ POETICÆ SENTENTIÆ.

Faſtidium Spirituale.

Iacob. Bill. Anthol. Sac.

Vt perdunt propriam mortalia corpora vitam,
Si nequeunt eſcas ſumere corporeas:
Sic anima niſi delitijs rationis alantur,
Dum verbi æterni pane carent, pereunt.
Nam quid erit, quod dira procul faſtidia pella[...]
Cum ſeipſo refugit mens ſaturare Deo.

¶ APOLOGI.

Pauper Nugator.

Iuerat pauper in ſyluam ligna vt colligeret. Is f[...] repererat contemnens, progrediebatur quærendo [...] finem faciebat mutationis, neq; electionis. Tandem [...]cidit in cauernam luporum, eos fugiens, deuenit ad [...] ripæ cum neque ponte coniunctæ, neq; nauicula co[...] mittit ſe in flumen, vrgebant à tergo lupi. In illo a[...]liquantiſper, cum non procul abeſſet, quin ſuffocare[...]tur piſcatores qui extractum reclinant ad proximam [...] relicto illo ſemianimo diſcedunt. Paulo poſt recre[...]tereuntibus narrat caſum ſuum, & de aduerſis ſuis [...]cit, ruit maceria, & nugatorem inter ſermocinatione[...]

Fabula oſtendit, qui exitus faſtidia & ſtoliditatem [...]cat & hoc, maximis ſæpe periculis ereptos minimo [...]tingui.

Gulæ deditus.

Gulæ deditus quidam ad epulas inuitatus in rus, [...] ab vrbe paulo longius, dum proficiſcitur ſpe ſingula[...]rum & opipare inſtructarum dapũ, in itinere reperta [...] vt etiam per deriſionem lotio ſuo aſpergeret. Cum [...] qua tranſeundum fuerat, ſubito ea nocte ad altitu[...]ſet tantam: vt cum manifeſto diſcrimine ingreſſu[...] intelligeret, redire triſtis, atque poſt ereptam ſpem [...]cerrime eſurire cœpit. Itaque cum ad piram, quæ [...]nuerat, veniſſet, deterſa illa arroſit, & hanc eſcam [...] latrantibus inteſtinis.

Fabula docet, contemptus & faſtidii ſæpe has p[...] paulo ante homines ſpreuerint & abiecerint, ea [...] amplectantur.